

М. КУРЦЕБА.

СВЯТА ГОСТИНА

Сценічний образ
у двох відслонах

М. КУРЦЕБА.

СВЯТА ГОСТИНА

Сценічний образ
у двох відслонах

Ціна 20 центів.

---

diasporiana.org.ua

1931

З друкарні „Свободи”, 83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

О С О Б И:

Св. О. Николай

Ангел I.

Ангел II.

Бабуся Орися

Пані Доброцька

Учителька

Володко

Славко

Сося

}

діти пані Доброцької

Генко

Михась

Оля

Маринця

}

діти з сусідства

Річ діється в домі пані Доброцької.

ВІДСЛОНА I.

Сцена представляє хату пані Доброцької. По середині стоїть стіл, накритий біленьким обрусом, по боках крісла. Стіни прибрані образами і диванами.

СЦЕНА 1.

Володко (сам сидить при столі над книжкою): Ану, чи я тепер потраплю це повторити, як замкну книжку (замикає книжку). Край, положений межі ріками Доном, Дністром, Сяном і Бугом, називається Україна... Називається Україна... Україна, а дальше, ага... ага... вже знаю. Край цей замешкують люди, замешкують люди, що належать до одного з племен славянських... славянських і... той, той... як я забуваю, добре то пан професор кажуть, що я забудько... і звуться Українцями. Тепер дальше. На цім просторі живе 40 мільонів Українців, що говорять мовою такою самою, як я. І я Українець, і я маю любити Неньку-Україну, бо це мій обов'язок. Але я ще більше додам. Як пан професор мене запитують, то я скажу, що моїм обов'язком є молитися до Матінки Божої за долю Неньки-України. О! хоч кажуть, що Володко забудьковатий, але він ще щось вміє. (Встає з крісла, скакає з радості і кричить): Вмію, вмію, вмію, ого, я вже навчився!

СЦЕНА 2.

Славко (вбігає): Володку, тихо, бо мамця сплять. Чогож ти так кричиш?

Володко (весело): Бо я вже вмію, вмію так гарно, ліпше від тебе.

Славко: Овва, коли я вмію ліпше.

Володко: А коли я! Ану спробуймося.

Славко: Ти мудрий, ти потому скажеш, що я не вмію, ти не будеш вірити!

Володко: А видиш, бо не вмієш.

Славко: Ану! чекай, я закличу Сосю, вона ходить до пятої кляси, то буде нас питати, хто ліпше вміє (вибігає).

Володко: О, то я не дамся застидати. (Сідає на крісло, отвирає книжку і гостро читає): Край, положений межі Дністром, Сяном, Дніпром і Бугом, називається Україна. Край цей замешкують люди, що належать до одного з племен славянських і звуться Українцями. На цім просторі живе 40 міліонів Українців (входить Славко і Сося, Володко переставє читати).

Славко: А диви! а диви! Він тепер вчиться!

Володко: Коли я вже вмію, я тільки собі повторив.

Сося: Тихо, я вас погоджу, будьте тільки чемні. Скажи мені, Володску, як називається наш рідний край?

Володко: Україна.

Сося: А може ні?

Володко (оглядаючись на Славка): Правда, Славку, що так?

Славко (показує пальчиком): А бачиш, напевно не знаєш!

Володко: Коли знаю. Україна!

Сося: Добре, добре Володску! Не бійся, знаєш. А тепер, Славку, скажи мені, який ти маєш обов'язок супроти своєї вітчизни Неньки-України.

Славко (довший час думає): Коли ти, Сосю, так мене питаєш, що я тебе не розумію.

Володко (кричить): А я знаю, Сосю, а я знаю!

Сося: Володку, будь чемний, чоґож ти кричиш? Колиж знаєш, то скажи мені, тільки не кричи.

Володко: Моїм обовязком є любити і молитися за Україну.

Сося: Добре, Володко чемний!

Славко (майже з плачем): Сосю, а я ні?

Сося: І ти, також і ти, лише тихо — не розмазуйся; ти знаєш, як то некрасно. Зачекайте тут і не кричіть, а я вам принесу хліба з маслом на підвечірок. Ти, Володку, попрятай книжки і поскладай. Піднеси той папір з землі! (Відходить. Володко порядкує).

Славко (захмурений): Я не буду їсти хліба!

Володко: Овва, то я буду плакати. Правда, що я ліпше вмів від тебе?

Славко: Так, як я помилився, а ти з Сосоєю змовився.

Володко: Коли ні! коли ні! я вмію. Бачиш, не треба вперед хвалитися! Але знай, Славку, що я на тебе не гніваюся. (Приходить до нього і цілує його. Входить пані Доброцька).

СЦЕНА 3.

п. Доброцька: Красно, дігоньки, красно! Ходіть, голубчики, най і я вас приголублю. (Сідає на канапці, Володко і Славко сідають побіч. Мати їх цілує). Голубчики мої, а лекцію вже вмієте?

Славко і Володко: Вміємо, мамцю, вміємо! Сося нас питала.

п. Доброцька: А деж Сося?

Володко: Сося пішла принести для нас хліба з маслом на підвечірок.

Славко: Мамцю, а я не хотів їсти хліб з маслом, але я вже перепросився.

Володко: А то через мене, мамцю.

п. Доброцька: Так, так дітоньки, годіться, а маленький Ісусик буде і вас любити і вам помагати.

СЦЕНА 4.

Сося (входить. На тарілці несе хліб з маслом, дає Володкови і Славкови. Оба їдять, сидячи коло стола): Мамця вже встали? (Підходить і цілує в руку).

п. Доброцька: Так, доню. Сідай собі коло мене.

Сося (сідає, обнімає руками і цілує мамцю).

п. Доброцька: Сосю, а ти ще мені не оповідала, що там нині в школі чувати.

Сося: Нічого нового, мамцю. Ми нині вчилися мережати шовком на тканині, з українського — то ми читали дуже гарну повістку з часів козацьких воєн, а з релігії — вчилися про учительський чин Ісуса Христа.

п. Доброцька: А тебе не питали нині з нічого?

Сося: Ні. Тільки отець катехит, і то маленьке питання. Прощу мамці — я хотіла щось запитатися. (Володко і Славко штуркаються).

п. Доброцька: Зараз, дитинко. Володку, Славку, будьте чемні! Як же ви заховуетесь при ідженню? Чи хочете може клячати нині?

Володко і Славко: Мамцю, ми вже будемо тихо.

п. Доброцька: Що ти, дитинко, хотіла?

Сося: Мамцю! Чи ті маленькі діти, що ще не є обов'язані ходити на Службу Божу, а ходять, чи вони мають заслугу?

п. Доброцька: Мають, доню. Ісус Христос любить найбільше діти невинні і тішитися тим дуже, як бачить у своїм домі чемні, малі діти. Чи ти собі пригадуєш з біблійної історії, як то раз до Ісуса Христа матери приводили діточок, а ученики не хотіли їх допустити, бо Ісус Христос був струджений...

Сося: Знаю, знаю, мамцю. Правда, мамцю, що Ісус Христос тоді так сказав до них: „Чогож зборюєте тим маленьким прийти до мене? Амінь, амінь говорю вам, що хтож увійде до царства небесного, як не ці маленькі“, а опісля пестив і бавив діти.

п. Доброцька: А бачиш, дитинко, знаєш!

Володко і Славко: Мамцю, ми вже зіли, ми вже зіли. (Йдуть до бічних дверей).

п. Доброцька: Верніться но, діти! А не знаєте, що тепер має робитися? Чи за кожним разом треба вас учити? Здається, треба вам буде показати березову кашку.

(Володко і Славко хрестяться набожно, а опісля приходять до мамці і цілують її в руки).

п. Доброцька: А деж ви тепер хочете йти?

Володко і Славко: Ми хочемо йти батитися, мамцю.

п. Доброцька: А мамця хоче, щоби ви сиділи з мамцею.

Володко і Славко: Добре, мамцю! (Сідають на кріслах).

п. Доброцька: Сосю, а ти вже вмієш лекцію?

Сося: Вмію, мамцю, тільки не знаю, чому ще нема пані учительки!

п. Доброцька: Ще час, дитинко, а може нині і не прийдуть, бо завтра святого Николая, як знаєш.

Володко і Славко: Завтра святого Николая? А то будемо їсти цукорки й орішки!

п. Доброцька: Хто зна, а може то під подушечку святий Николай поставить різочку?...

Володко: Мені ні, бо я чемний.

Славко: І я чемний.

п. Доброцька: То вже дасться бачити завтра, як то буде.

Сося: Але від тітки нема нікого.

п. Доброцька: Десь певно не понаучувалися лекції, або були нечемні.

Сося: А мені здається, що вони ще прийдуть; як мамця думають?

п. Доброцька: Може, не знаю! Ага, дітоньки, ходіть до мене (Володко і Славко приходять). За-співайте мені ту пісню, що ви в неділю співали її в церкві. Це мабуть якась нова.

Володко: Мамцю, коли мене в горлі дре.

п. Доброцька: Ей, ти, пустію! (грозить пальцем). Співай, співай! Як гарно будеш співати, дістанеш від мамці чоколядки.

Славко: Мамцю, а я ні?

п. Доброцька: І ти також! Оба дістанете, тільки гарно співайте. Сосю, а ти помагай їм.

Сося: Мамцю, мені здається, що вони цього добре не відспівають.

Володко: Ов! чому би ні?! Вона гадає, що тільки вона вміє співати, а ми, то ні.

п. Доброцька: Що тобі, Володку? Щобудь і вже сваривсяб.

Володко: Ні, мамцю, Сося то така мудра, що страх. Їй здається, що вона всі розуми поїла, а ми не вміємо нічого.

о. Доброцька: Володку, тихо! Що тобі нині, чи ти хочеш клячати в кутику? Ах, то гарно буде ви-

глядати, як Ґенко прийде, а наш Володко клячить у кутику.

Володко: Ні, мамцю, я вже буду чемний.

п. Доброцька: Затям собі це добре, щоб я не потребувала тобі по десять разів говорити. А тепер заспівайте мені ту пісеньку.

(Сося, Володко і Славко стають перед мамцею і співають):

Лугами піснь звучна несесь,
З дзвіниці грає дзвін:
До Тебе йдуть всі діти днесь
Віддати честь, поклін.

І хтож, як Ти, так любить нас,
Голубить к' собі все:
Дитячих мрій солодкий час
У серця дітям шле?

І хтож, як Ти, і в день і в ніч
Від зла нас береже
І не спускає з своїх віч,
З собою все веде?

Ти лиш одна, тому Тобі,
О Мати всіх дітей,
Поклін і честь в кожній порі
З дитячих цих грудей.

п. Доброцька: Дуже красно, дітоньки, хороша пісенька. А! Дуже мені подобалась. Я не сподівалася, щоби Володко так гарно співав. Дуже красно. Зараз я принесу чоколяди і дам вам, а опісля будете бавитися (встає з канапки).

СЦЕНА 5.

(Входять: Ґенко, Михась, Оля і Маринця).

Всі разом: Слава Ісусу Христу. Цілуємо руці тітки. (Приходять і цілують руки).

Оля: Від мамці поклін.

п. Доброцька: А га! га! Що тут гостей ми маємо?! А ми так журилися, де то все позадівалося, що не видати нікого, а тут вже і є.

Генко: Прошу тітки, а ми будемо дуже чемно бавитися.

п. Доброцька: Красно, красно, діточки; а коли так, то я мушу принести чоколяди для вас усіх. Пороздягайтеся. Сосю! Поможи роздягнутися Маринці. (Виходить).

(Діти роздягаються, гаморять весело, а Володко ходить довкола і порядкує).

Генко: Ти, Володку, наче собі який панок ходиш.

Володко: Але знаєш, Генку! чуєш, Михасю!

Михась: Що! що такого?

Славко: Ні! ні! не слухайте — він хоче похвалитися. Він хвалько.

Володко: Неправда! То ти такий сам. А не сховав ти книжку під шафу і сказав, що згубилася?

Славко: Неправда! Я поскаржуся мамці.

Сося: Тихо! Славку, Володку, будьте тихо, а то що такого!

Маринця: А як цьоця прийдуть, то я скажу, що Славко нечемний!

Славко: Маринцю, не каже, не кажи! я тобі дам чоколяди.

Маринця: Я не хочу!

Оля: Маринцю, ти сиди тихо, бо і ти часом нечемна.

Генко: Тихо, тепер слухайте мене. Нема часу сваритися. Тепер будемо бавитися. Скажіть мені, чого ви хочете бавитися?

Володко (голосно): Пташки. }
Славко: Кота і мишки. } рівночасно.
Михась: Піжмурки. }

Генко: А га! га! га! Кождий що іншого. Сосю, а як ти скажеш на це?

Сося: Я радаб, може би ви згодилися, щоб тут прийшла бабуся Оріся. Вона вміє дуже красні казки говорити. Буде спокій, ми будемо слухати і не буде крику.

Діти: Добре! добре! Бабуся Оріся най прийде!

Сося: Так, але то треба вперед попросити мамці, чи дозволять.

Генко: Я піду просити.

Володко: Коли я, мене борше послухають ніж тебе.

Славко: Не слухайте, не слухайте, я піду найборше.

Сося: Ані один з вас не піде, я сама попрошу (входить п. Доброцька). А от і мамця. Мамцю, ми просилиб, щоб мамця були ласкаві дозволити, щоб прийшла бабуся Оріся нам говорити казки. Ми будемо дуже чемні.

п. Доброцька: Добре, Сосю. Я зараз їй скажу. Тут маеш чоколяду і розділи між діти. (Виходить).

Сося: Тепер приходіть до мене за порядком, а я дам кождому по кавалочку.

Володко: Мені два!

Славко: А мені три!

Сося: Чи ти, Славку і Володку, хочеш, щоби зараз коминяр прийшов? А він зараз прийде!

(Діти підходять, Сося розділює чоколядку. Діти їдять і гаморять. Входить п. Доброцька).

СЦЕНА 6.

п. Доброцька: Дітоньки мої, нема бабусі Ориси. Десь пішла. Але завтра, як прийдете, то я вже їй заздалегідь скажу, щоби приладилася з гарними казками. А тепер мушу вам сказати, що завтра свято — святого Отця Николая. Прийдіть завтра, дітоньки, вечером до нас, може і до нас загостить святий Отець Николай і що принесе в дарі; а тепер заспівайте ту пісню до святого Отця Николая, що ви її вмієте.

(Діти стають в колесо і співають).

Князю святий, між нас дітей
Ти нині загости
І дарів рій між нас розсій,
Як дощ у днях весни.

Най, Отче, ми, як ті цвітки,
В краси вберемося чар,
Най серця в нас будуть ввесь час,
Як та весняна яр.

Душа, як та хрусталь-вода,
Що струмом бе з скали,
Най в нас буде і попливе
Руслом чеснот-краси.

І дай, щоб ми лиш чар краси
Любити вміли все,
А тінь тьми-зла, покус гріха
Най все нас омине.

А думку в нас най в добрий час
Жар волі прояснить,
Щоб ми лиш те робили все,
Що Бог святий велить.

(Заслона спадає).

ВІДСЛОНА II.

Хата п. Доброцької. Декорація тасама, що в першій відслоні. Сося і Володко сидять на канапці — Славко над книжкою при столі.

СЦЕНА 1.

Володко: Сосю! Чи то правда, що святий Отець Николай дуже не любить нечемних дітей?

Сося: Правда, Володку! Не то, що не любить, але всім нечемним дітям кладе березову кашку, гнівається на таких дітей, не благословить їм у ніякім ділі, а як така дитина вмерлаб, то не прийняв би її до себе, до неба. Святий Отець Николай дуже добрий, але тільки для дітей чемних.

Славко (з криком): Я цього не годен навчитися! (Кидає книжкою до землі).

Сося: Славку! А тобі що? Фе! Стидайся. Ти такий нечемний! А... красно, красно. Зараз я йду і скажу мамці, як то ти вмєш гарно робити. (Відходячи): Добре! а... красно...

Славко (надутий): Овва! ніби я боюся.

Володко: Но! но! Чекай, що тобі принесе святий Отець Николай!

Славко: Не бійся, ні! Я вже за це не боюся.

Володко: Піднеси книжку, заки мамця прийдуть, а то будуть гніватися!

Славко: Я не хочу!

Володко: Бачиш, Славку, ти таки нечемний. Потому будеш жалувати, що ти зле зробив, але то буде запізно.

Славко: Овва!

(Входять Сося і п. Доброцька).

п. Доброцька: А! Славко нечемний. (Гостро) Зараз піднеси мені книжку з землі!

Славко (з плачем): Я не кидав книжки на землю.

Сося: Но, мамцю, дивіться, а він ще неправду говорить.

п. Доброцька: Славко піде клячати за кару в кутик. Зараз! бо принесу березову кашку, а не знаю, чи то буде красно.

(Славко плачучи підносить книжку і йде в кут клячати).

п. Доброцька: Страх, що я клопоту маю з тим Славком. Вічно пустує, вічно нечемний. Треба інакше до нього братися. А! то красно буде виглядати, як зараз прийде Генко, Михась, Оля і Маринця, а наш Славко клячить. Красно! красно!

Славко (встає, йде до мамці і цілує в руку): Мамцю, прошу дарувати, я вже ніколи не буду, я вже від нині поправляюся, буду все говорити правду і буду чемний.

п. Доброцька: Памятай же собі, це останній раз тобі дарую, але як ще щось подібного зробиш, то буде біда!

Володко: Мамцю! Правда, що я чемний?

п. Доброцька: Сиди і ти тихо, бо ще не знати, як тобі вкрутяться за ту книжку, що ти її так гарно під ліжко сховав (виходить).

Сося: А бачиш, треба тобі було допитуватися? (Сідає на канапці). Сідайте собі коло мене, а я вам щось прочитаю з отсеї книжочки.

(Славко і Володко сідають).

Сося (читає): Давно це діялося, дуже давно, бо ще тоді, як на Україну нападали дикі орди татарські. Страшні то були часи. Поганці палили села, різали малих, невинних дітей і старців, а більших дітей, спосібних до праці, забирали в тяжку неволю.

Володко: Сосю! А тепер вже нема тих Татарів?

Сося: Ні, тепер вже нема тих страшних поганців. Жиють ще десь у степах, але вже не нападають на наш край.

Володко: А чому вони напали на наш край?

Сося: А бачиш, тому, що вони мешкали в сусідстві нашої землі.

Славко: Сосю! я боюся тих Татарів.

(Ховається в кут за шафу).

Сося: Славку! Не бійся, тут їх тепер нема вже. Тепер спокійно і тихо. Тепер ніхто на наш край не нападає.

(Входять Генко, Михась, Оля й Маринця).

СЦЕНА 2.

Сося: Гості! гості до нас. А! а! просимо, просимо.

Генко: Ми вже давно вибиралися, коли то через нашого Михася. Так гарно нині списався...

Володко: Ов! а Михась що такого зробив?

Маринця: А я знаю, що зробив — мене повернув на землю і я впала.

Сося: Михасю! ти також зачинаєш бути нечемний? Це дуже некрасно.

Михась (якби з плачем): Най вже вони говорять! Я нічого не кажу. Вони так на мене завзялися.

Сося: Тихо. Нічого вже на Михася не говоріть. Сідайте або на кацапці, або на кріслах, а я зараз попрошу бабусю Орису, щоби прийшла говорити ті казки, що ще нам вчора мала казати. Пригадуєте собі?

Діти: Так! так! Бабуся Орися най прийде.

Славко (кричить): Бабусю Орісю!

Володко (ще голосніше): Бабусю Орісю!

Сося: Тихо! а це що з вами. Сама вже не знаю, що той Володко і Славко гадають; і так вже нині були карані і ніщо не помагає.

(Входить п. Доброцька).

СЦЕНА 3.

п. Доброцька: Це певно Володко.

Генко, Михась, Оля, Маринця: Цілуємо руці тітки. (Приходять і цілують в руку).

Сося: Мамцю! Той Славко і Володко такі нечемні, що годі витримати.

п. Доброцька: Я вже, дитинко, їх не буду карати, будемо бачити, що скаже святий Отець Николай, як нині прийде з подарунками до всіх дітей.

Генко (приступає й цілує руку п. Доброцької): Прошу тітки, ми просилиб, щоби прийшла бабуся Оріся й оповіла нам кілька казок.

п. Доброцька: Добре, дітоньки! Тільки мусите мені сказати, чи будете чемні.

Володко і Славко: Вже будемо, мамцю.

Марися, Оля, Михась: Будемо, прошу тітки.

п. Доброцька: Добре, дітоньки! А може ви напилисяб по склянці молока. Добре?

Володко і Славко: Дуже добре!

п. Доброцька: Алеж я вас не питаю — я питаю Генка, Олю, Михася і Маринцю.

Генко: Прошу!

п. Доброцька: То бабуся Оріся принесе вам молоко, тільки заховуйтеся чемно, бо як будете кричати, то вона не схоче говорити казок, а я не

буду цьому винна. Ти, Сосю, вважай на Маринцю при підвечірку, а ви, Володку і Славку, не пустуйте, бо я тут до вас ще загляну, а буде зле. (Виходить).

(Діти гаморять, **Володко** лізе на крісло і кричить голосно):

У гарній клітці мала пташина
Сумним щебетом дитя просила:
Пусти на волю мене, дитино,
Пусти в світ вольний, я в лузі гаю...

Сося: Злізь з крісла, Володку!

Володко: Я деклямую.

Генко: Гарна деклямація — верещить як папуга.

Діти: Володко папуга, папуга — ха! ха! ха!

Сося: Тихо! діти, а це що такого. Володку, в тій хвили злізти! (Володко злізає).

Оля: Сосю, я гадаю, можеб ми чого бавилися.

Михась: Сосю! так, так, бавитися; може мячиком?

Сося: Коли зараз буде підвечірок, не буде часу. (Входить Оріся і несе молоко в склянках на таці).

Діти: Бабуся Оріся, бабуся Оріся! а! а!

СЦЕНА 4.

Оріся: Так! так! дітоньки, ще не забули про мене (кладе молоко на столі), то і бабуся Оріся про вас не забуває. От, щоби діточки не були голодненькі, я принесла трошки молочка. А наїдяться діточки, то скажу казочку.

Володко: О, це то красне, що то молоко!

Оріся: Ей ти, пустію, а як би не було молока, то що робив би?

Володко: Я їв би піріжки з маслом.

(Діти сміються голосно).

Орися: Сідайтеж, діточки, поки молоко тепленьке (діти сідають і пють).

(Довша хвиля тихо).

Славко (відсуває молоко на бік): Мое молоко недобре!

Сося: А то не пий, ніхто тебе не силує — а вам, діти, смакує?

Діти: Смакує, смакує!

Сося: Цікава річ: кожному може смакувати, одному Славкови ні...

Михась: Славкови мабуть забаглося марципанів.

Орися: Ні, Славко не голоден. Як би так не їв цілий день, то смакувало би.

(Довша хвиля тихо — діти кінчать пити — хрестяться і відходять від стола).

Сося: А тепер бабуся Орися сядуть собі на канапці, ми коло бабусі і будемо слухати казки.

(Бабуся сідає, діти коло бабусі, володко і Славко присувають крісла і сідають на них).

Володко: Бабусю, прошу нам сказати ту казку про козаків.

Орися: Ні, діти, ту казку ви вже чули. Я скажу цілком нову.

Діти: Добре, добре, бабусю!

Орися: Послухайте! Далеко, далеко від нас, в одному селі було двох хлопчиків. Один чемний — Івась, а другий пустий — Данилко. Як Івась був тихий, ввічливий, побожний, пильний і трудящий, так Данилко був пустярем від світа. Хто, було, в чужий сад залізе, курку камінем ударить, пакости іншим дітям наробить — все Данилко. Де його не посіяти,

там і виріс. То так вже понавкучував всім, що родичі думають: Нічого нам з ним робити; просьби і кари не помагають; відвести його треба в ліс і там лишити самого. Оттаке вважали і таке зробили. Була зима, гостра, морозна, а Данилко дивиться, що це, що запрягають коні і йому кажуть убиратися. Думає: Поїдемо до міста по ласощі на свята. Збирається він скоренько, ще і пообривав гузики в поспіху, вибігає надвір і відразу тиць на сани. Сіли коло нього татко і вйо! Ідуть вони, їдуть, а татко ні слова, що це має бути. Аж тут перед ними і ліс — широкий, густий, чорний, страшний! Заїхали в ліс, а татко до Данилка: Злізай! Данилко зліз. Подай мені оттой кілочок. Заки Данилко підоймив, а татко затяв коні тай дальше в дорогу. Данилко в плач; як зачне плакати, бідкати, — бачите, знав, що це за кару за його нечемність.

Володко: І вже там лишився і замерз, бабусю?

Діти: Що з ним сталося?

Орися: Пождіть, діточки, я все розкажу. Татко його не хотів там лишити, бо був би і замерз, але хотів переконатися, чи Данилко поправиться. І заїхав трохи оддалік у бік і слухає, що буде робити Данилко. А Данилко укляк у снігу, зложив рученьки, плаче і молиться: „Матінко Божа, ратуй мене, я вже буду чемний, буду слухати родичів, тільки запровадь мене назад додів; буду любити мамцю, тільки запровадь мене до мамці. Я буду любити братчика, нікому вже не зроблю ніякої пакости, вже поправляюся. Матінко Божа, ратуй мене”. А татко слухав ту молитву і жалко йому стало Данилка, тому вернувся назад. Як тільки Данилко заглянув свої коні, так бігцем пустився до саней тай до татка. Цілує по руках, обіцяє поправитися. Вернувся додів, а дома дитинка наче ангелик, хоч бери і за образ клади. Бачите, діточки, поправився.

Славко: Бабусю, чи то всіх нечемних дітей так вивозять в зимі у ліс?

Орися: Так, так, усіх нечемних! Але тільки на селі, бо там є коні, а в нас, у місті, то приходять святий Отець Николай, має з собою таку велику торбу, і в ту торбу бере геть усі нечемні діти, несе на велику скалу і відти кидає в глибоку яму.

Маринця: А вони не позабиваються?

Орися: Не то що позабиваються, але ще потому муки терплять, бо святий Николай дуже не любить нечемних дітей.

Сося: Чуєш, Славку, що тут бабуся Орися кажуть?

(Хвилька мовчання).

Володко (боязливо): Бабусю, а коли той Николай по дітей приходять?

Орися: Він якраз нині прийде, бо нині його день.

Славко: Бабусю, а він мені нічого не скаже, що я був трохи нечемний?

Орися: Га, дитинко, цього вже не знаю. Святий Николай має з собою ангелика з золотою книжочкою і там записує кожне діло, кожне слівце дитини, а опісля обраховує і або дає нагороду, або карає.

Славко: Коби я був знав! Бабусю, а деж я перед ним сховаюся?

Орися: Дитинко! Перед святим Николаєм ніде не сховаєшся. Він у кождім місці, всюди знайде.

Володко: То святий Николай нині прийде?

Орися: Нині, діточки, нині. От що тільки не видати.

(За дверми чути кроки, діти перелякались і шепотом говорять): Уже йде.

(Входить учителька).

СЦЕНА 5.

Сося: Ах, то пані, а ми гадали, що це святий Отець Николай. Славко вже й налякався.

(Діти підходять і кланяються учительці).

Учителька: А чогож лякатися? Тільки нечемні діти лякаються. Хто чемний, цей просить, щоби святий Николай чим борше прийшов. Алеж то тут діточок! Ви певно очікуєте святого Николая? Він зараз прийде. Ходить уже по сусідніх домах і тут також загляне.

Орися: Но, бувайте здоровенькі, дітоньки, а як святий Николай прийде, то запросіть мене.

Діти: Здорові будьте, бабусю, і за казочку дякуємо!

(Бабуся відходить).

Учителька: А щож то: бабуся казку вам говорила?

Славко: Так, так, пані; за такого пустого Данилка.

Учителька: Такого, як ти?

Генко: Ні, пані, Славко вже чемний — він вже поправився.

Оля: А наш Михась нині був нечемний.

Учителька: Ов! Михась?! А щож це сталося? Таж ти все був такий чемний.

Михась: То тільки раз притрапилося; я від тепер вже поправляюся.

(Входить п. Доброцька).

СЦЕНА 6.

п. Доброцька: А, пані учителька! Гості, гості! (Витаються).

Учителька: Я прийшла звістити дітям новину, бо це якраз приходить святий Николай. Десь ма-буть вже є в сусідстві.

п. Доброцька: І я з тим самим. Прислали до мене післанця, що святий Николай уже ось в домі, що припирає до нашого. Здається, зараз загляне і до нас.

Учителька: Дітоньки, чемно заховуйтеся! А як би вас що святий Николай питав, відповідайте різко і ясно, не страхайтесь. Святий Николай дуже добрий, а з собою принесе багато дарунків. Колиж дасть який подарунок, то треба красенько подякувати і поцілувати в руку.

Генко: А він прийде через двері?

Учителька: Так, так, через двері. І то прийде з ангеликами.

Михась: Прошу пані, а то красні ті ангелики?

Учителька: Дуже красні! Будете, діточки, бачити. А тепер заспівайте пісоньку до святого Отця Николая. Він як тільки зачує гарний спів, то зараз прийде.

(Діти стають побіч учительки і співають).

На наші ниви, під наші стріхи
Зійди, Владико, Отче єдиний;
Тебе ми просим, бо ти потіхи
І щастя давець для України.

Зійди, Владико! А як у жниво
Доспілий колос сиплеться зерном,
Так ти сип дари, де лише звернешь
Твій крок, Владико, святий, щасливий.

А ще для себе, Отче єдиний,
Як до нас прийдеш, будем просити:
Дай, щоб ми, діти, все вмiли жити
В честь, славу Божу і України.

(При співанню останньої строфки отвираються легенько середні двері, рівночасно сяє рожева ясність, входить наперед ангел з клунком, опісля приводить другий ангелик св. Николая за руку. Діти, побачивши це, кінчать тихо пісню і клякають на землю).

Ангелик I. От тут, Святий Владико. Тут чемні діти піснею просять Тебе до себе.

Св. Николай (входить помало і рукою, роблячи знак св. хреста, благословить дітей). Мир вам, мої любенькі діти. Довго пожаданий вами гість приходить знову до вас, любенькі діти, і як що року, так і тепер приносить вам багато дарів. У клунку, що зі мною несе мій ангелик, знайдеться всього багато, та тільки для дітей добрих і чемних, для тих дітей, що люблять Ісуса, моляться щиро, вчаться добре, все ввічливі, слухняні і добрі. Для дітей нечемних я маю також дарунок, але дуже немилий і сумний, а є ним березова кашка. І ласощі розділю між дітей чемних, але домагатися буду від них любови до Ісуса і Матінки Божої, послуху для родичів, учителів, сердець вічно невинних, все діточих. Дітям нечемним, на мій великий жаль, мушу дати березову кашку, але маю надію, що вони поправляться, а як за рік знову прийду, всі ви будете чемні, всі однакові, мої любі діти. А тепер, ангелику золотокрилий, прочитай мені імена дітей чемних, а ти, ангелику любенький, будеш давати по черзі дарунки.

Ангелик II. Сося! Чемна дівчинка, вчиться гарно, любить родичів.

(Сося підходить, клякає перед св. Николаєм і приймає дарунок, цілючи в руку).

Ангелик II. Маринця!

Маринця: Цьоцю, я боюся!

Св. Николай: Не бійся, дитинко, ходи до мене!
(Сося запроваджує Маринцю).

Св. Николай: Це для тебе, дитинко, а не страхайся. Николай любить маленькі діти.

Ангелик II. Генко!
(Генко підходить і клякає).

Ангелик II. Три рази опустив молитву через забуття, раз говорив неправду, два рази не слухав мамці.

Св. Николай. Вважай, дитинко — цей раз тобі дарую, тільки поправся, бо буде зле. Отсей для тебе дарунок.

(Генко цілує в руку і відходить).

Ангелик II. Володко!
(Володко підходить і клякає).

Ангелик II. Ховав книжку під шафу, верещав кілька разів, нечемний трохи.

Св. Николай: Вважай, дитинко!... Як за рік прийду, буде поправа?

Володко: Я вже поправлюся, я буду чемний.
(Бере дарунок, цілує в руку і відходить).

Ангелик II: Михась!
(Михась підходить і клякає).

Ангелик II. Не слухав родичів, бив малу сестричку.

Св. Николай: Ов, то зле. За це, дитинко, нічого не дістанеш, а памятай собі, що коли ще щось подібного зробиш, а я на другий рік знову прийду, то буде з нами біда.

(Михась, плачучи, відходить).

Ангелик II. Оля!

(Оля підходить і клякає).

Ангелик II. Чемна дівчинка, слухняна, ввічлива, помагає бідним.

Св. Николай: Люба дитинко, замалі для тебе ці дари; я благословлю тебе і люблю цілим серцем. Ти моя дитина. (Цілує Олю в головку, ангелик подає дарунок, Оля цілує св. Николая в руку і відходить).

Ангелик II. Славко!

(Славко не хоче йти, але Сося бере його і силою припроваджує).

Св. Николай: Видко, дитинко, нечисте в тебе серденько, коли боїшся прийти до мене. Сумно це!

Ангелик II. Нечемний, кидає книжками, злоститься, говорить неправду.

Св. Николай: Це вже забагато. Для того хлопчика березову кашку.

(Ангелик подає і дає мамці).

Славко: Отче Николаю! Даруй мені цей раз, я вже буду чемний, вже ніколи, а ніколи не зроблю нічого такого, що моглоб Тебе загнувати, або образити. (Цілує обі руки).

Св. Николай: Добре, дитинко, дарую тобі. Ангеліку, дай і йому даруночок.

(Ангелик дає).

Св. Николай: Вже всі дістали?

Ангелик II. Всі, Святий Владико!

Св. Николай: Коли так, то я роздам ще даруночки іншим чемним діточкам. А вас, любі дітоньки, прошу: будьте чемні, ввічливі, моліться, вчіться, трудіться, любіться взаємно, а своїм добрим поступованням радість справляйте мені і своїм родичам, і ростіть на славу Божу, своєї рідні і Неньки України.

Діти (радісно): Будемо, Отче.

Сося: І хочемо з Тобою жити тут на землі і навіки в небі.

(Заслона спадає).

